

sék a szóbanforgó textilanyagok gyártási eljárásának megismerésére, mindazoknak, akik igazolják, hogy tervezéssel hivatásszerűen foglalkoznak, a Goldberger Sám. F. és Fiai Rt. — amennyiben a társulat által kiállított igazolólevéllel jelentkeznek, — lehetőséget nyújt üzemének megtekintésére és a szükséges felvilágosításokat megadja.

A pályamunkák az Országos Magyar Iparművészeti Társulat igazgatóságához (VI. Andrássy út 69) küldendők be folyó évi május hó 17-én déli 12 óráig.

A pályamunkák a pályázat eldöntésétől számított 8 napon át kiállíthatnak. A nem díjazott tervek a kiállítás bezárása után 8 napon belül elszállítandók, mert e határidő lejártá után a társulat azokért felelősséget nem vállal.

A GYÖRGYI KÁLMÁN EMLÉKKIÁLLÍTÁS⁴⁴ PLAKÁT-PÁLYÁZATÁNAK EREDMÉNYE.

Április hó 5-én döntött a társulat bíráló bizottsága Helbing Ferenc elnöklésével a társulat nyári sokszorosítóművészeti kiállításának plakátjára kiírt zártkörű pályázatra beküldött pályamunkák felett. Örömmel állapította meg a bíráló bizottság, hogy a beérkezett 12 pályamunka igazán magas nívót képvisel. A bírálóbizottság a 300 pengős díjat szótöbbséggel Végh Gusztáv pályatervének ítélte oda. Ezenkívül dícséretben részesítette K. Bartha Ferenc pályamunkáját és Berény Róbert—Bortnyik Sándor közös pályatervét. A főváros utcaképet tehát nemsokára egy új, művészi plakát fogja színesebbé tenni. A plakát-pályázat eredményét a „Györgyi Kálmán Emlékkiállítás“ keretében fogja bemutatni a társulat.

A BUDAPESTI NEMZETKÖZI VÁSÁRON a Sz. Főv. Hirdetővállalat olesó, de izlésees emléktárgyakat akar árusítani. A társulat útján ilyen tárgyakra kiírt pályázat igen jó eredménnyel végződött, amennyiben a Hirdetővállalat Husztek Sándor, Horváth Jolán, Pap Augusztá, Schöntheil Irén, Tolnai Flóra, Vajna Gézáné, N. Kandó Magda, ifj. Richter Aladárné és Kálmán Gyula iparművészeknél, valamint a Sztöv. Háziipari Foglalkoztató Műhelynél és a Hevesvármegyei Gazd. Egyesületnél 1013 P értékben tett megrendelést.

• SZAKIRODALOM •

BUDAPESTI KÉPESKÖNYV. Összeállította Genthon István és Nyilas-Kolb Jenő. 199 képpel. Budapest, 1934. Egy évvel ezelőtt külföldi példák alapján a magyar jelen alkotásainak a magyarság történeti emlékeinek s a magyar tájkép szépségeinek fényképek útján való bemutatására Somló Béla könyvkiadó „Magyar Tájak — Magyar Városok“ címmel képeskönyv sorozatot indított. A hézagpótló vállalkozást a Soproni Képeskönyv nyitotta meg, mely értékének megfelelően megérdemelt nagy sikert aratott.

A vállalat második kiadványa az ország székesfővárosának szépségeit tárja elénk 199 remekbe készült fényképfelvételben. A szerkesztők ízlését

és rátermettségét dicséri az, hogy a megszokottság és a sablonszerűség gondos elkerülése végett merőben új beállítású és új formaszépségeket feltáró felvételekben kalauzolják az érdeklődőt Budapest szépségei között. Így teljes sikerrel és nagyszerűen tudják a vizuális élmény teljes újszerű erejével közvetíteni a főváros szépségeit.

Ez a szuggesztív, szép könyv elsősorban idegenforgalmi célok és propaganda célok elérésére szolgál. Annak is készült. Genthon István dr.-nak, a jeles műtörténésznek köszönhető, hogy ezen célokon messze túlmenően, a művészettörténeti szakirodalomnak is nagy nyeresége lett. A műtörténeti szempontok teljes sikerrel érvényesítésével Buda középkori és a törökhódoltságkori — szinte már feledésbe menő — érdekesebbnél érdekesebb emlékei majdnem félszáz képben vannak újjól felvéve és megörökítve. A barokk, rokokó és klasszicizmus korának ismertetése után a modern világ város alkotásai és kincsei is megfelelő hangsúlyozást nyertek.

Budapest műemlékeiről és természeti szépségeiről pár évvel ezelőtt már megjelent egy német képeskönyv. Örömről szolgál, hogy ez a magyar kiadvány messze túlszárnyalja és sikerrel szorítja ki azt előállításának művészi szépségeivel, képeinek hibátlanságával, magyarázó szövegének okosságával s mindazokkal a más jelességeivel és ügyességeivel, melyeket még magában rejt. A magyar nyelvű kiadáson kívül német, angol, olasz és francia példányokat is készítenek belőle s bizonyos, hogy minden hozzánk vándorló idegen örömmel fogja ezt a nemes vezetőt okulásul megszerzeni és magyarországi kirándulása emlékeül szeretettel megőrizni.

MS

A MODERN SZÍNPAD DÍSZLETEI ÉS KOSZTÜMJEI. (Settings and Costumes of the Modern Stage, by Theodore Komisarjevsky and Lee Simonson. The Studio Limited, London. 1933.)

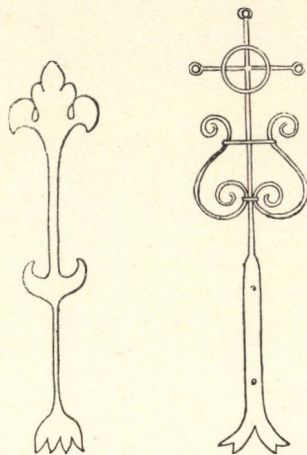
Bizonyítékául annak, hogy ma is a világ vezető művészeti folyóirata, a londoni The Studio mindazoknak az újabb művészeti törekvéseknek, melyeknek havonta megjelenő számaiban talán törzsközönségének konzervatívabb felfogása miatt nem adhat kellő teret, évi négy különszámában nyújt annál tágabb lehetőségeket.

Így volt ez a Modern Embroidery című kézimunka különszámában, az évenként visszatérő Modern Photography című fényképezési különszámokban és most ebben az igen objektív és nagyon érdekes kötetben is.

A kötet két részre oszlik. Az első Európa modern színpadjait és kosztümjeit mutatja be Theodore Komisarjevsky igen érdekes bevezető tanulmányával, a második az Egyesült Államokét Lee Simonson bevezetésével. A tagozás igen logikus. Mert bár minden európai nemzet egyéni törekvésű színpadművészetet csinál, nem vonhatja ki magát a másik európai nemzet színpadművészetének hatása alól. Az Egyesült Államok (mert Amerikában csak itt beszélhetünk önálló színpadi kultúráról) egy külön világ. A közönség egészen más, mint az európai és itt van az amerikai színpad tradíciómentességének minden előnye és hátránya. Ezért „adaptál“ Amerika minden európai színdarabot és állítja be

tartalmában és külső megnyilvánulásában saját keretébe.

A kötet első része sorrendben a következő nemzetek színpadművészetét mutatja be: Nagybritannia, ahol különösen a stratford-of-avoni: Shakespeare Memorial Theatre újszerű kísérletei ragadják meg figyelmünket és igen finomak Edmund Dulac kosztümtervei. A francia színpadművészet olyan díszlettervezőket mutathat fel, mint Utrillo, Chirigo, Léger, Georges Braque, André Derain, a francia modern festészet vezéreit. Ezeknek originalitásával nehezen veheti fel bármely más nemzet a versenyt! Németországban a színpadi beállítások újszerűségei dominálnak. Edwin Piscator, Moholy-Nagy, Oskar Schlemmer, Willi Baumeister és Leopold Jessner fémjelzett nevei bizonyítják a válogatás sikerült voltát. Ausztriát két Teschner és egy igen mérsékelt Roller színpadi kép képviselik szegényesen és a nagy osztrák színpadi kultúrának nem megfelelően. Magyarország sokkal jobban járt e nemzeti kultúrversenyben. A M. Kir. Operaházat ifjú Oláh Gusztáv egy finom izlésű „Coppelia” színpadképe reprezentálja, melynek színvázlata különben az egész kötet egyetlen nem-angol színes melléklete. A Nemzeti Színház egyik legsikeresebb rendezésének, „Macbeth”-nek színpadképét látjuk itt, Upor Tibor tervei szerint. A nagyszerű „Írja hadnagy” Bárdos Artúr által ötletesen rendezett színpadképei közül az ősök terme látható, Fülöp Zoltán tervei szerint. A legfiatalabb gárdát Benedek Kata „Faust” és Nemes Erich „Phèdre” színpadtervei képviselik, melyek a Németh Antal féle München, Berlin és Kölnben sikerrel szerepelt magyar színpadi vándorkiállításnak voltak reprezentatív munkái. Az olasz színpad meglep konstruktivista színpadképeivel. Baldessari, Cagnoli és főként Braggia neveit kell megjegyeznünk. A svájci, cseh-szlovák, bolgár és lengyel színpadművészet itt bemutatott művei nem keltik fel különösebben érdeklődésünket ezen országok színpadművészei iránt. Annál érdekesebb az orosz színpad fejlődési vonala a Moszkvai Művészszínház tökéletes beállítású, naturalista színpadképeitől a mai orosz színpad kubisztikus beállítású Meyerholdi színpadáig, vagy Zetrevovich nézőtér közepén lejátszódó előadásáig.

Vas házoromdíszek a Jászokunságból.
Ács Lipót felvétele.

Az amerikai színpad „mindent a szemnek” címszóval jellemezhető gyakran túlpazar színpadképei a filmekről jól ismert revüszerűséget adják, melyből európai szemünk részére kellemesen emelkednek ki Lee Simonson komoly színpadképei és Albert Johnson eredeti elgondolású avant garde színpadi csoportjai. R. K.

A TÉR ÉS FORMA, a modern építészet magyarországi orgánuma, első három számában túlnyomóan magyar anyagot közöl. Az elmúlt év legjobb építészeti természet ismerteti. Az első szám a Cirpa e-csoport tagjainak újabb munkáit közli, a második szám az e csoporton kívül működő modern építészek családi házainak és társasvilláinak sorát. A harmadik szám ismerteti a római egyházművészeti kiállítás magyar anyagát és folytatja az új pesti családi házak és bérházak ismertetését. E szám magyar anyagát Platschek építész jól-sikerült lakásberendezései zárják le. Kiegészíti még e számot Gropiusnak a mérnökegyeletben tartott előadása az új építés mérlegéről igen sok illusztrációval.

MODERN PUBLICITY — 1933/34. Plakát, prospectus, csomagolás, hirdetés: ez a londoni „Studio” idei évkönyvének csoportosítása. Tavaly óta nagyot változott a világ: első szemre is feltűnik, hogy a multtal ellentétben, mennyivel inkább igyekszik angol anyagot adni. A külföldi rész erősen összezugszorodott az egy Franciaország kivételével, mert a francia grafika ma szellemben, izlésben és technikában a világon vezető pozíciót foglal el.

Francia művésszel kezdődik a könyv: Don színházplakátjaival. Világos alapon, néhány konturral, könnyedén megrajzolt fejek, remek mozgású alakok. McKnight Kauffer földalatti villamos propagandasorozatából láthatunk egy lapot: tó partján tükrözik egy nagy fa (néhány színfolt és vonal) poézisét két sor Milton idézettel festi alá (más szöveg nincs is rajta). Vera Willoughby 2 szép sportplakáttal szerepel, dekoratív fény-árnyjátékkal. Egy virágos ág (G. Brown), az angol Déli Vasút „Tavasszal” plakátja, egy fürt szőlő a francia borplakát (Zéno-bel): igen jó. Igen mulatságos Skawonius (Stockholm) két angyalos színházplakátja és F. Molin-argentini naptárja. Carlu megint békeplakáttal szerepel: „A Remény Napja”, igen kifejező, egyszerű, felnéző fej. Cassandre Wagon bar plakátja a kocsikerék és üvegek összekombinálása, nagyon szép.

Külön része a könyvnek a kitűnő Tollmer illusztrált cikke a csomagolásról, fotókkal, rajzokkal.

És végül ismét csak büszkék lehetünk magyarjainkra: Molnár C. Pál Budapest plakátja (a Dunalátkép a Gellérthegyről a szoborral) kitűnő kompozíció, és méltán kapott egész oldalt. Nagy öröm Mallász Gitta magyar gyereket ábrázoló idegenforgalmi plakátja, sokkal frissebb, mint az őt környező giccesen realiztikus lapok. Bortnyik Sándor a közismert remek Dreher plakáttal (keksz és eszéskontur) és egy Dante fedlappal szerepel, Irsai pedig régebbi „Mooca” plakátjával.

Sommázatul: ha nem is hozott újat az idej teremtés, színvonala javult.

Úgy látszik, egy művészeti korszak véget ért: a Neue Sachlichkeitből Alte Sachlichkeit lett. R. K.